C/2025/988

13.2.2025.

OBAVIJEST KOMISIJE

Smjernice za tumačenje primjene članaka 4. i 6. Uredbe (EU) 2022/1280 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju posebnih i privremenih mjera u pogledu vozačkih isprava koje je izdala Ukrajina u skladu sa svojim zakonodavstvom, s obzirom na invaziju Rusije na Ukrajinu, nakon produljenja razdoblja privremene zaštite osoba raseljenih iz Ukrajine nakon 6. ožujka 2025.

(C/2025/988)

1. Uvod

Uredba (EU) 2022/1280 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) stupila je na snagu 27. srpnja 2022. Njome se utvrđuju određene mjere koje se primjenjuju na vozačke isprave koje je izdala Ukrajina u skladu sa svojim zakonodavstvom i koje imaju osobe koje uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava u skladu s Direktivom Vijeća 2001/55/EZ ([2]) i Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 ([3]). U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EU) 2022/1280, prestaje se primjenjivati sljedećeg dana od dana isteka razdoblja primjene privremene zaštite u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine, kako je navedeno u članku 4. Direktive 2001/55/EZ, u skladu s člankom 6. te direktive.

U ovim se smjernicama iznosi Komisijino tumačenje članaka 4. i 6. Uredbe (EU) 2022/1280 s obzirom na produljenje razdoblja privremene zaštite osoba raseljenih iz Ukrajine nakon 6. ožujka 2025. Svrha im je olakšati dosljednu primjenu i provedbu Uredbe (EU) 2022/1280 te pomoći tijelima država članica u tom pogledu.

Njima se ne izrađuju novi zakonski propisi. Komisija naglašava da je za pravno obvezujuće tumačenje prava Unije nadležan isključivo Sud Europske unije.

2. Trajanje razdoblja privremene zaštite

U Provedbenoj odluci (EU) 2022/382 utvrđeno je postojanje masovnog priljeva raseljenih osoba iz Ukrajine u smislu članka 5. Direktive 2001/55/EZ te je stoga uvedena privremena zaštita za te raseljene osobe. U skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2001/55/EZ privremena zaštita prvo se primjenjivala u početnom razdoblju od godinu dana, do 4. ožujka 2023., a zatim je automatski produljena za još jednu godinu, do 4. ožujka 2024. U skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 2001/55/EZ Vijeće je u listopadu 2023. odlučilo produljiti trajanje privremene zaštite za još godinu dana, do 4. ožujka 2025 ([4]). Budući da su razlozi za privremenu zaštitu i dalje postojali, Vijeće je u lipnju 2024. odlučilo produljiti razdoblje privremene zaštite osoba raseljenih iz Ukrajine za još jednu godinu, do 4. ožujka 2026 ([5]).

([1]) Uredba (EU) 2022/1280 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2022. o utvrđivanju posebnih i privremenih mjera u pogledu vozačkih isprava koje je izdala Ukrajina u skladu sa svojim zakonodavstvom, s obzirom na invaziju Rusije na Ukrajinu (SL L 195, 22.7.2022., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) Provedbena odluka Vijeća (EU) 2022/382 od 4. ožujka 2022. o utvrđivanju postojanja masovnog priljeva raseljenih osoba iz Ukrajine u smislu članka 5. Direktive 2001/55/EZ koja ima učinak uvođenja privremene zaštite (SL L 71, 4.3.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) Provedbena odluka Vijeća (EU) 2023/2409 od 19. listopada 2023. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (SL L, 2023/2409, 24.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) Provedbena odluka Vijeća (EU) 2024/1836 od 25. lipnja 2024. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (SL L, 2024/1836, 3.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Čini se da se u trenutku donošenja Uredbe (EU) 2022/1280 smatralo da je najdulje moguće trajanje privremene zaštite u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine, uzimajući u obzir njezina moguća produljenja u skladu s člankom 4. Direktive 2001/55/EZ, tri godine ([6]).

Uredbom (EU) 2022/1280 predviđeno je priznavanje na području Unije valjanih vozačkih dozvola koje je izdala Ukrajina i koje imaju osobe koje uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava te, pod određenim uvjetima, izdavanje posebnih privremenih vozačkih isprava tim osobama. Kako bi se administrativno opterećenje država članica svelo na najmanju moguću mjeru i izbjegla višekratna obnavljanja, odlučeno je da se na vozačkim ispravama izdanima u skladu s Uredbom (EU) 2022/1280 treba zabilježiti najkasniji mogući datum isteka valjanosti. Taj je datum trebao odgovarati najduljem mogućem trajanju privremene zaštite u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine, a u trenutku donošenja smatralo se da je to 6. ožujka 2025. Međutim, u skladu s člankom 4. stavkom 3. i člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) 2022/1280, neovisno o datumu isteka valjanosti navedenom u ispravama, njihovo najdulje razdoblje valjanosti mora odgovarati trajanju privremene zaštite ili odgovarajuće zaštite na temelju nacionalnog prava (osim ako imatelj ima vozačku dozvolu na obrascu vozačke dozvole Unije s posebnom privremenom oznakom Unije „95.01”, kako je navedeno u članku 4. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) 2022/1280, i razdoblje valjanosti te isprave prestane ranije).

3. **Privremene vozačke isprave izdane u skladu s Uredbom (EU) 2022/1280**

3.1. **Vozačke kartice o kvalifikacijama izdane u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) 2022/1280**

Tko god želi početi raditi kao vozač određenih cestovnih vozila za prijevoz robe ili putnika u Uniji mora steći odgovarajuće kvalifikacije koje se zahtijevaju na temelju Direktive (EU) 2022/2561 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]) prije nego što to može učiniti. U određenim slučajevima početna kvalifikacija može uključivati pohađanje između 140 i 280 sati tečaja i polaganje ispita. Vozači koji su državljani države članice i vozači koji su državljani treće zemlje i koje zapošljava ili čije usluge koristi poduzeće s poslovnim nastanom u državi članici moraju steći tu početnu kvalifikaciju u Uniji (u državi članici u kojoj imaju uobičajeno boravište u prvom slučaju i u državi članici u kojoj poduzeće koje ih zapošljava ima poslovni nastan ili u državi članici koja im je izdala radnu dozvolu u drugom slučaju). Nakon uspješnog stjecanja početne kvalifikacije predmetnom vozaču izdaje se svjedodžba o stručnoj osposobljenosti (SSO) kojom se potvrđuju početne kvalifikacije.

U nekim su slučajevima zahtjevi i uvjeti za izdavanje SSO-a u trećim zemljama slični onima u Uniji. U skladu s člankom 368. stavkom 1. Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane ([8]) i Prilogom XXXII. tom sporazumu, Ukrajina je približila svoje nacionalno pravo odredbama Direktive 2003/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([9]) (koja je prethodila Direktivi (EU) 2022/2561) za vozače cestovnih vozila koji obavljaju međunarodni prijevoz. Stoga države članice mogu primijeniti ubrzani postupak za dodjelu SSO-a izdanog u Uniji na temelju članka 4. Uredbe (EU) 2022/1280 tim vozačima ako posjeduju vozačku karticu o kvalifikacijama koju je izdala Ukrajina i uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava. Umjesto da moraju steći potpunu početnu kvalifikaciju u skladu s Direktivom (EU) 2022/2561, takvi vozači moraju pohađati samo između 35 i 60 sati dopunskog obveznog osposobljavanja prije nego što im se izda vozačka kartica o kvalifikacijama s posebnom privremenom oznakom Unije „95.01 (maksimalno do 6. ožujka 2025.)” koja znači „Vozač koji ima svjedodžbu o stručnoj osposobljenosti kojom se zadovoljava uvjet stručne osposobljenosti – posebno izdavanje samo za vrijeme trajanja privremene zaštite” ili prije nego što se ista posebna privremena oznaka Unije stavi na njihovu vozačku dozvolu ili potvrdu za vozače. Smatra se da imatelji takvih vozačkih kartica o kvalifikacijama, vozačkih dozvola ili potvrda za vozače zadovoljavaju zahtjev obvezne početne kvalifikacije potrebne za obavljanje vožnje.

([6]) Vidjeti uvodnu izjavu 14. Uredbe (EU) 2022/1280.

([7]) Direktiva (EU) 2022/2561 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o početnim kvalifikacijama i periodičnom osposobljavanju vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz robe ili putnika, (SL L 330, 23.12.2022., str. 46., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) SL L 161, 29.5.2014., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Direktiva 2003/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. o početnim kvalifikacijama i periodičnom osposobljavanju vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz robe ili putnika, o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3820/85 i Direktive Vijeća 91/439/EEZ te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 76/914/EEZ (SL L 226, 10.9.2003., str. 4., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Osobito je važno što je člankom 4. stavkom 3. Uredbe (EU) 2022/1280 predviđeno sljedeće:

„*Ne dovodeći u pitanje bilo koje buduće akte Unije o trajanju privremene zaštite,* [...] datum isteka valjanosti na takvim vozačkim karticama o kvalifikacijama ili povezan s posebnom privremenom oznakom Unije na vozačkim dozvolama je 6. ožujka 2025.

Međutim, **neovisno o tom datumu naznačenom na tim ispravama, njihovo razdoblje valjanosti odgovara trajanju privremene zaštite u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine**, kako je navedeno u članku 4. Direktive 2001/55/EZ, trajanju odgovarajuće zaštite imatelja na temelju nacionalnog prava, ili razdoblju valjanosti vozačke dozvole, ovisno o tome što prestane ranije. [...]"

3.2. **Vozačke dozvole izdane u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2022/1280**

Ako je osoba koja uživa privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava izgubila svoju vozačku dozvolu ili joj je ukradena i ako se prava na upravljanje vozilima koja je ta osoba stekla u skladu sa zakonodavstvom primjenjivim u Ukrajini mogu provjeriti, države članice mogu joj izdati vozačku dozvolu na obrascu vozačke dozvole Unije u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2022/1280. Pritom države članice u polje 12 vozačke dozvole stavljaju posebnu privremenu oznaku Unije „99.01 (maksimalno do 6. ožujka 2025.)", koja znači „Posebno izdavanje valjano samo za vrijeme trajanja privremene zaštite (izgubljena ili ukradena UA dozvola)".

Osobito je važno što je člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) 2022/1280 predviđeno sljedeće:

„[…] *Ne dovodeći u pitanje bilo koje buduće akte Unije o trajanju privremene zaštite,* […] datum isteka valjanosti na takvim vozačkim dozvolama je 6. ožujka 2025. Međutim, **neovisno o tom datumu naznačenom na takvoj vozačkoj dozvoli, njezino razdoblje valjanosti odgovara trajanju privremene zaštite u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine**, kako je navedeno u članku 4. Direktive 2001/55/EZ, ili trajanju privremene zaštite ili odgovarajuće zaštite imatelja na temelju nacionalnog prava, ovisno o tome što prestane ranije. [...]"

4. **Primjena članaka 4. i 6. Uredbe (EU) 2022/1280 s obzirom na produljenje razdoblja privremene zaštite osoba raseljenih iz Ukrajine nakon 6. ožujka 2025.**

Iz odredaba iz točke 3. jasno je da su privremene vozačke isprave izdane u skladu s Uredbom (EU) 2022/1280 osobama raseljenima iz Ukrajine koje uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava valjane sve dok traje privremena zaštita ili odgovarajuća zaštita na temelju nacionalnog prava, bez obzira na datum koji je naznačen na tim ispravama („*neovisno* o tom datumu") ([10]). Kako je izričito navedeno u tim člancima, razdoblje valjanosti tih isprava „**odgovara**" trajanju privremene zaštite.

Iz toga slijedi da se izraz priložen posebnim privremenim oznakama Unije „95.01" i „99.01" („(maksimalno do 6. ožujka 2025.)"), koji treba umetnuti u privremene isprave izdane na temelju Uredbe (EU) 2022/1280 u skladu s njezinim člankom 4. stavkom 1. i člankom 6. stavkom 2., mora tumačiti i s obzirom na tu ključnu odredbu te uredbe, koja ima prednost.

Praktična primjena

Uzimajući u obzir područje primjene i ciljeve Uredbe (EU) 2022/1280 te kako bi se osigurala dosljedna primjena njezinih odredaba dok je maksimalno trajanje razdoblja privremene zaštite za osobe raseljene iz Ukrajine i dalje nepoznato, Komisija smatra da, kako bi se smanjila pravna nesigurnost, korištenje posebnih privremenih oznaka Unije „95.01" i „99.01" izdanih u skladu s Uredbom (EU) 2022/1280 više ne bi trebalo dopunjavati izrazom „(maksimalno do 6. ožujka 2025.)".

([10]) Osim ako razdoblje valjanosti tih isprava prestane ranije zbog drugih razloga, kako je utvrđeno u članku 4. stavku 3. Uredbe (EU) 2022/1280. Na primjer, vozačke dozvole s posebnom oznakom Unije „95.01" mogu imati kraće razdoblje valjanosti od razdoblja privremene zaštite.

Iako je taj najkasniji datum isteka valjanosti do sada bio naveden u privremenim vozačkim ispravama kako bi se olakšala provedba, to više nije potrebno ni djelotvorno u te svrhe. Nadalje, ne postoji rizik od mogućeg nesporazuma jer se te posebne privremene oznake Unije izdaju samo u skladu s Uredbom (EU) 2022/1280 i za vrijeme njezine primjene. (Time se ne dovodi u pitanje činjenica da razdoblje valjanosti tih isprava može prestati ranije zbog drugih razloga, kako je utvrđeno u članku 4. stavku 3. Uredbe (EU) 2022/1280).

Kako bi se izbjegli mogući nesporazumi u primjeni članaka 4. i 6. Uredbe (EU) 2022/1280, Komisija smatra da bi se države članice trebale voditi navedenim u nastavku.

— Dodavanje izraza „(maksimalno do 6. ožujka 2025.)” posebnim privremenim oznakama Unije „95.01” i „99.01”, izdanima u skladu s člankom 4. odnosno člankom 6. Uredbe (EU) 2022/1280, više ne služi svrsi.

— Slično tome, u slučajevima u kojima je ta rečenica već dodana relevantnim vozačkim ispravama, ona nema pravni značaj i zapravo je zastarjela.

— Razdoblje valjanosti vozačkih kartica o kvalifikacijama s posebnom privremenom oznakom Unije „95.01” ili iste oznake na vozačkim dozvolama ili potvrdama za vozače treba tumačiti na način da **odgovara trajanju privremene zaštite** u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine (čak i ako se produlji nakon 6. ožujka 2025.), trajanju odgovarajuće zaštite imatelja na temelju nacionalnog prava ili trajanju razdoblja valjanosti vozačke dozvole, ovisno o tome što prestane ranije.

— Razdoblje valjanosti vozačkih dozvola s posebnom privremenom oznakom Unije „99.01” treba tumačiti na način da **odgovara trajanju privremene zaštite** u pogledu raseljenih osoba iz Ukrajine (čak i ako se produlji nakon 6. ožujka 2025.) ili trajanju odgovarajuće zaštite imatelja na temelju nacionalnog prava, ovisno o tome što prestane ranije.

— Države članice koje su primjenjivale ili će uskoro primjenjivati članke 4. i/ili 6. Uredbe (EU) 2022/1280 trebale bi odsad stavljati te posebne privremene oznake Unije na privremene vozačke isprave bez dodavanja datuma isteka valjanosti.